

รายวิชาสังคมศึกษา
รหัสวิชา สด๔๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

ครูผู้สอน

ครูวรพรรณ ศรีอรุณ

ครูจิตติรัตน์ ดิษฐวงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑.

บอกการมีมารยาทของชาวพุทธได้

๒.

วิเคราะห์สถานการณ์ในการมีมารยาทที่ดี
ของชาวพุทธตามที่กำหนดได้

๓.

เห็นคุณค่าและความสำคัญของศาสนาด้วยการแสดง
มารยาทชาวพุทธที่ดี

??

คำถามชวนคิด

จากสถานการณ์ บุคคลในสถานการณ์
ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุอย่างไร

??

นั่งพับเพียบด้วยกิริยาอาการที่สุภาพ
และยกมือไหว้ขณะสนทนากับพระภิกษุ

นักเรียนเคยปฏิบัติตนแบบบุคคล
ในสถานการณ์หรือไม่ และนักเรียน
ปฏิบัติตนอย่างไร

??

เคยปฏิบัติ มีการปฏิบัติโดยการ
สนทนากับพระภิกษุ ในขณะที่สนทนา
จะยกมือไหว้ไปด้วย

มารยาทชาวพุทธ

มารยาทชาวพุทธ

คือ กิริยาอาการ ทางกาย
และวาจาที่สุภาพเรียบร้อย
ที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ

พระภิกษุเป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา
พุทธศาสนิกชนจึงควรปฏิบัติต่อท่าน
ด้วยความเคารพและเหมาะสม

การไปพบพระภิกษุที่วัด

เมื่อต้องไปพบพระภิกษุที่วัด
เราควรปฏิบัติตนให้เหมาะสม
และรักษามารยาททั้งทางกายทางวาจา และ
ทางใจ ให้เรียบร้อย เพื่อแสดงถึงความเคารพ
และศรัทธา เช่น ควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

ผู้ชายควรสวมกางเกงขายาว
จะสวมเสื้อแขนสั้นหรือแขนยาวก็ได้

ผู้หญิงควรสวมกระโปรงที่ไม่สั้นเกินไป
หรือกางเกงขายาวแบบสุภาพ
สวมเสื้อไม่บางหรือเสื้อที่มีคอกว้าง
มากเกินไป

การสนทนา

เมื่อพบพระภิกษุ

ควรกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
และนั่งพับเพียบเก็บปลายเท้า

ในการสนทนากับพระภิกษุ
ต้องใช้คำที่สุภาพ และควรประนมมือ
ในขณะที่พูดกับท่าน

ขณะสนทนาควรใช้คำพูดที่สุภาพ และเหมาะสม ดังนี้

การใช้สรรพนามแทนตัวเอง
ผู้ชายใช้คำว่า “ผม” หรือ กระผม
ผู้หญิงใช้คำว่า “ดิฉัน” หรือ หนู

การใช้สรรพนามแทนพระภิกษุ

ใช้คำว่า “พระคุณเจ้า”

“หลวงตา” “หลวงปู่”

การยืน การเดิน และการนั่ง ที่เหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ

“เมื่อพบพระภิกษุควรแสดงกิริยามารยาท
ที่เหมาะสมแบบชาวพุทธต่อพระภิกษุ ดังนี้”

การยืน

เมื่อยืนต่อหน้าพระภิกษุ
ควรยืนในอาการที่สำรวม

เมื่อพระภิกษุเดินผ่านมาถึงเฉพาหน้า
ให้น้อมตัวลงยกมือไหว้

การเดินทาง

เมื่อเดินทางไปกับพระภิกษุ
ให้เดินชิดซ้ายมือของท่าน น้อมตัวลงไหว้
ถ้าท่านพูดด้วย ก็ประนมมือพูดกับท่าน
รอให้ท่านเดินผ่านไป

การนั่ง

การนั่งเป็นมารยาทอย่างหนึ่ง
ซึ่งต้องปฏิบัติให้เหมาะสม
กับทุกโอกาส

การนั่งคุกเข่า

ผู้ชายนั่งท่าเทพบุตร
ผู้หญิงนั่งท่าเทพธิดา
มือวางบนหน้าขา

การนั่งพับเพียบ

นั่งพับเพียบในลักษณะสุภาพ
มือประสานกันวางบนหน้าขา
เก็บปลายเท้าทั้งผู้หญิง และผู้ชาย

การนั่งเก้าอี้

นั่งตัวตรง เท้าชิด เข่าชิด

วางมือบนหน้าขา

ถ้าพระสงฆ์ผ่านมา ให้ลุกขึ้นยืนไหว้

?? คำถาม

ทดสอบความเข้าใจ

หากนักเรียนมีความจำเป็น
และมีธุระต้องไปพบกับพระภิกษุที่วัด
นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

??

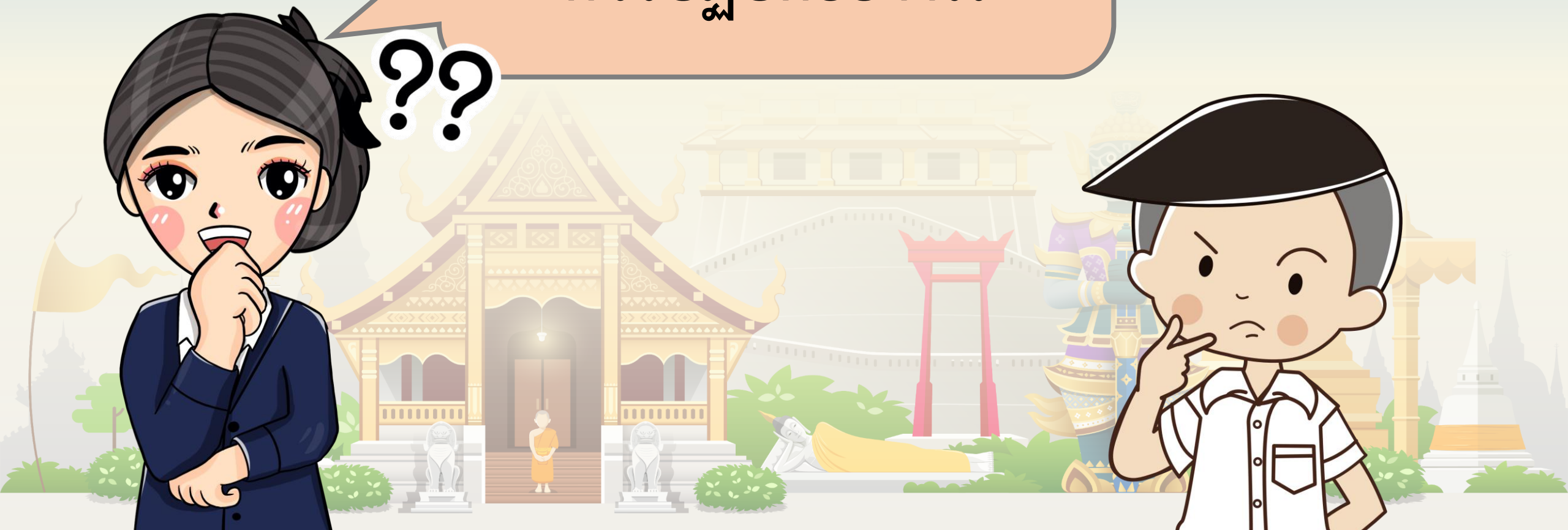

แนวคำตอบ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เมื่อไปถึงแสดงความเคารพ
ด้วยการกราบเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง
สำรวมกิริยาขณะอยู่ต่อหน้าและขณะสนทนากับพระภิกษุ

การสนทนากับพระภิกษุ
ควรปฏิบัติอย่างไร

??

แนวคำตอบ ใช้คำสุภาพถูกต้องเหมาะสม เช่น
นักเรียนชายเรียกแทนตนเองว่า “กระผม”
ส่วนนักเรียนหญิงเรียกแทนตนเองว่า “ดิฉัน”

กิจกรรมมารยาทชาวพุทธ

ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ
การสนทนา การยืน การเดินและการนั่ง
ที่เหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ

๕ ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนอ่านคำชี้แจงใบงานที่ ๒
เรื่อง มารยาทชาวพุทธ
๒. นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง มารยาทชาวพุทธ
๓. นักเรียนที่ครูสุ่มออกมานำเสนอผลงาน

คำชี้แจงครูปลายทาง

- ๑ ครูแจกใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ และให้นักเรียนอ่านคำชี้แจง
๒. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง มารยาทชาวพุทธ
๓. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม
๔. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงาน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการ
ปฏิบัติตามมารยาทที่ดีของชาวพุทธและตอบคำถาม

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๑

ชมพูนั่งฟังพระภิกษุเทศนาที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา

ชมพู่ควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๒

มะปรางเดินไปตลาดพบพระภิกษุระหว่างทาง

มะปรางควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๓

มนตรีทำบุญขึ้นบ้านใหม่จึงต้องไปนิมนต์พระ

มนตรีควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....

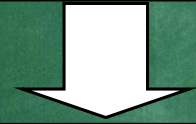
.....

.....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๔

ปฐมพรนั่งอยู่ในที่สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

ปฐมพรควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....

.....

เฉลยใบงานที่ ๖

เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

เฉลย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๑

ชมพูนั่งฟังพระภิกษุเทศนาที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา

ชมพู่ควรปฏิบัติตนอย่างไร

นั่งในท่าพับเพียบและประนมมือตั้งใจฟัง อย่างมีสติ

.....

เฉลย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๒

มะปรางเดินไปตลาดพบพระภิกษุระหว่างทาง

มะปรางควรปฏิบัติตนอย่างไร

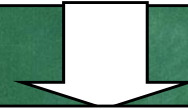
เดินชิดทางซ้ายมือของพระภิกษุ และน้อมตัวยกมือไหว้.....

เฉลย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๓

มนตรีทำบุญขึ้นบ้านใหม่จึงต้องไปนิมนต์พระ

มนตรีควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ควรกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์.....

.....และนั่งพับเพียบ ใช้คำพูดที่สุภาพ และประนมมือ.....

.....ขณะสนทนากับพระภิกษุ.....

เฉลย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

สถานการณ์ที่ ๔

ปฐมพรนั่งอยู่ในที่สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

ปฐมพรควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....นั่งตัวตรง แทะชิด เข้าชิด วางมือไว้บนตัก.....

.....เมื่อพระภิกษุเดินผ่านให้ลุกขึ้นยกมือไหว้.....

สรุปบทเรียน

มารยาทชาวพุทธ

ชาวพุทธที่ดีควรมีกิริยาที่สุภาพเรียบร้อย

การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ

ปฏิบัติตนด้วยความเคารพ

ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ

การเดินเมื่อสวนทางกับพระภิกษุ

การยืนต่อหน้าพระภิกษุ

การนั่งให้เหมาะสมกับโอกาส

คำถามปิดท้าย

??

นักเรียนคิดว่าใครบ้างที่สามารถปฏิบัติตน
ให้เหมาะสมต่อพระภิกษุตามมารยาท
ของชาวพุทธ

??

แนวคำตอบ มารยาทชาวพุทธเป็นสิ่งที่
พุทธศาสนิกชนทุกคนควรปฏิบัติ
ให้ถูกต้องและเหมาะสม

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง...ศาสนพิธี

